

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

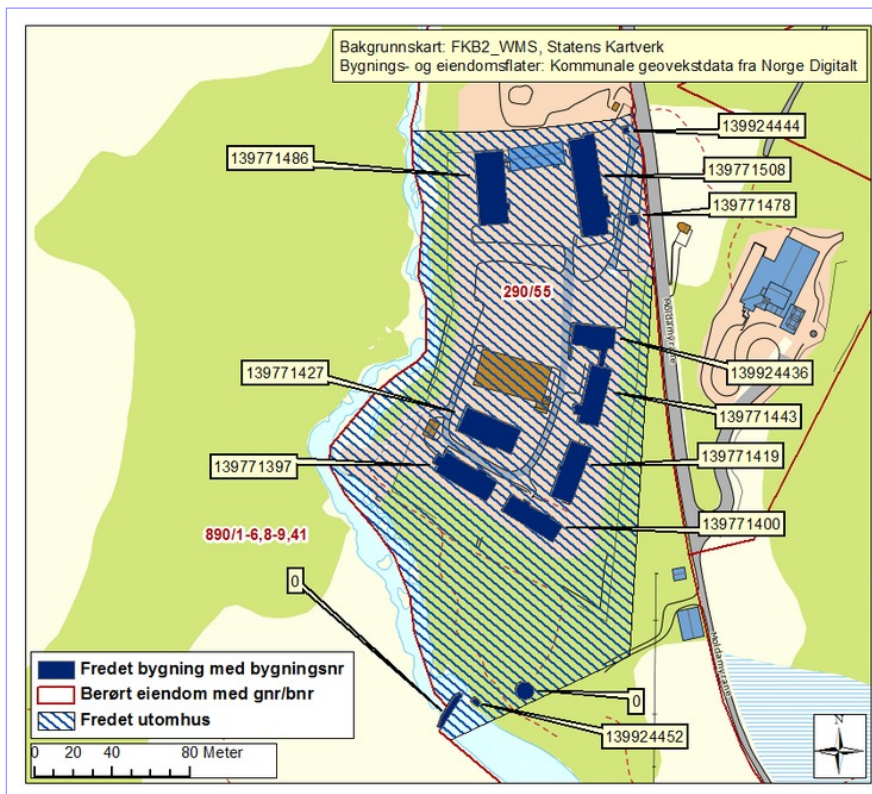
HORDALAND SIVILFORSVARSLER ESPELAND

Kommune:

1201/Bergen

Gnr/bnr:290/55
290/55,1-6,8-9,41**AskeladdenID:****Referanse til
landsverneplan:**

Kompleks 2551

Omfang fredning**Byggnavn**

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
•02 Brakke I	1942 - 1943	139771486	290/55	Eksteriør/Interiør
•03 Brakke II	1942 - 1943	139771427	290/55	Eksteriør/Interiør
•04 Brakke III Lenken	1942 - 1943	139771419	290/55	Eksteriør
•05 Administrasjonsbygg	1942	139771508	290/55	Eksteriør/Interiør
•07 Magasinbygg	1942	139771397	290/55	Eksteriør/Interiør
•09 Kjøkken-/messebygg	1942	139924436	290/55	Eksteriør
•10 Messe	1942	139771443	290/55	Eksteriør/Interiør
•11 Badebrakke	1942	139771400	290/55	Eksteriør
•15 Vaktbu		139924444	290/55	Eksteriør/Interiør
•16 Nødaggregat	1942	139771478	290/55	Eksteriør
•18 Pumpehus	1943	139924452	290/55	Eksteriør/Interiør
•Demning	1943	Se koord.	290/55,1-6,8-9,41	Utomhus
•Pumpestasjon vanntank	1943	Se koord.	290/55	Eksteriør/Interiør
•UTOMHUS 1	1942		290/55	Utomhus

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

Fredning kompleks

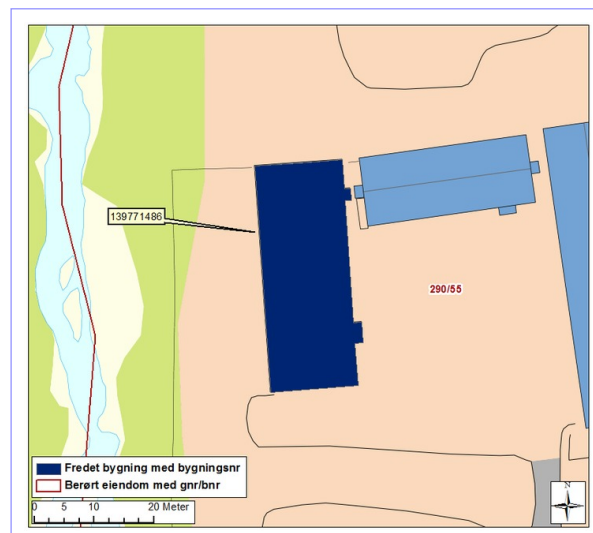
- Omfang:** Fredningen omfatter byggverkene som nevnt ovenfor samt leirens utomhusareal.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Espeland leir som et kulturhistorisk og arkitekturhistorisk viktig eksempel på en fangeleir oppført under den 2. verdenskrig, med senere etterbruk som internering av landssvikere og deretter tyske krigsforbrytere.
- Fredningen skal sikre enkeltbygningene, byggverkernes innbyrdes sammenheng, utomhus, samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
- Begrunnelse:** Hordaland sivilforsvarsleir som tidligere Espeland leir er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og har svært godt bevart leirbebyggelse fra okkupasjonsårene 1940-45. Leiren er i dag landets eneste bevarte med leirbebyggelse fra okkupasjonstiden av om lag 400 fangeleirer av ulike kategorier og typer som ble bygget i Norge i årene 1940-45. I perioden 1945-52 ble leiren tatt i bruk som interneringsleir, først for landssvikere og deretter for tyske krigsfanger. Anlegget på Espeland er med stor sannsynlighet det mest intakte leirlandskap som er igjen fra denne tiden i Norge, ombyggingene i etterkrigstiden til tross. Leiren har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå. Leiren har unik krigshistorisk symbolverdi. I 1952 ble Espeland fangeleir avviklet og overtatt av Sivilforsvaret.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

02 BRAKKE I

Bygningsnr:	139771486
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942 - 1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8238 Kompleks 2551

Fredning bygning

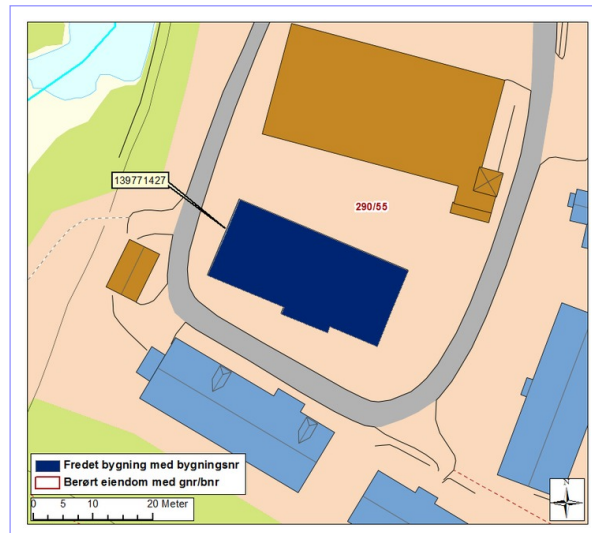
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart ekstysk forlegningsbygg fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland, den eneste bevarte med leirbebyggelse fra okkupasjonstiden av om lag 400 fangeleire av ulike kategorier og typer som ble bygget i krigsårene 1940-45. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige detaljer, som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming av bl.a. inngangspartiet. Interiøret har i hovedsak bevart romstruktur og planløsning til tross for senere endringer av materialbruk, overflater og innredning. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

03 BRAKKE II

Bygningsnr:	139771427
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942 - 1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8239 Kompleks 2551

Fredning bygning

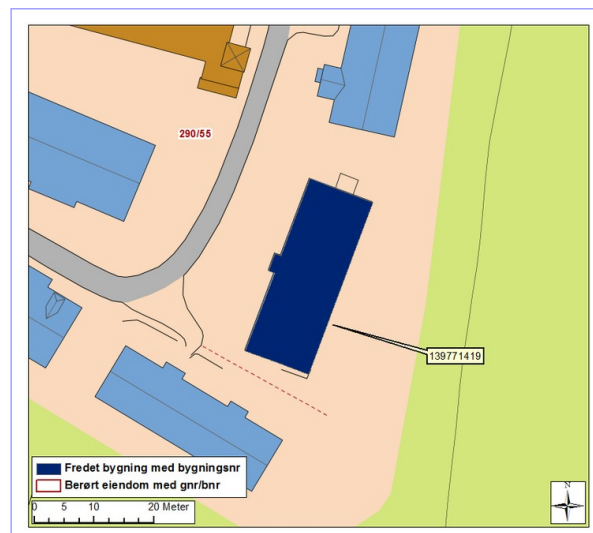
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap og ovner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart fangebrakke fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming. Interiøret har i hovedsak bevart romstruktur og planløsning til tross for senere endringer av materialbruk, overflater og innredning. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

04 BRAKKE III LENKEN

Bygningsnr:	139771419
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942 - 1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8240 Kompleks 2551

Fredning bygning

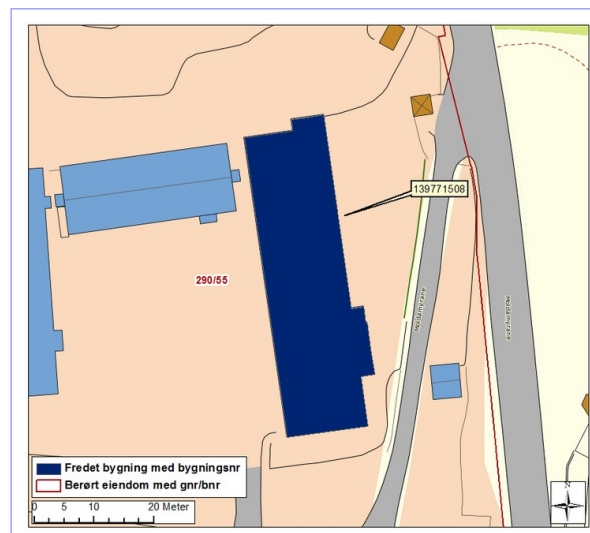
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart cellebrakke fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som en av to gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige og eldre detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

05 ADMINISTRASJONSBYGG

Bygningsnr:	139771508
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8241 Kompleks 2551

Fredning bygning

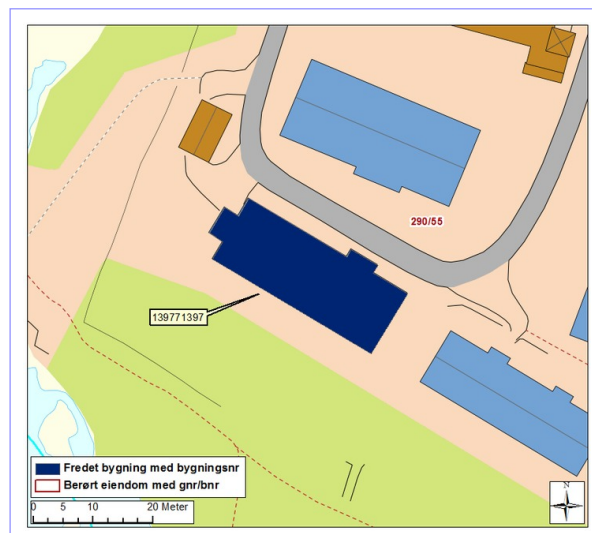
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart administrasjonsbygning fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge og som et vesentlig element i Espeland fangeleir. Formålet med interiør er til dels å ta vare på opprinnelige ekstyske interiører, samt å ta vare på endringer utført på 1950-tallet da leiren ble tatt i bruk av Sivilforsvaret.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Arkitekt er SS-Untersturmführer Niebel, og det antas det er benyttet tyske typetegninger. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming av bl.a. inngangspartiet. Bygget som administrasjons- og portbygg med hovedadkomst til leiren. Rektangulær langstrakt grunnplan i én etasje. Bygningskroppen gjennomskjæres av leirens opprinnelige hovedadkomst: en åpen, tverrstilt gjennomkjøring med gavloppbygg. Forlegningsrom og kontorer gruppert omkring en gjennomgående sentralkorridor. Interiøret har i hovedsak bevart romstruktur og planløsning til tross for senere endringer av materialbruk, overflater og innredning. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

07 MAGASINBYGG (tidligere stall)

Bygningsnr:	139771397
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8243 Kompleks 2551

Fredning bygning

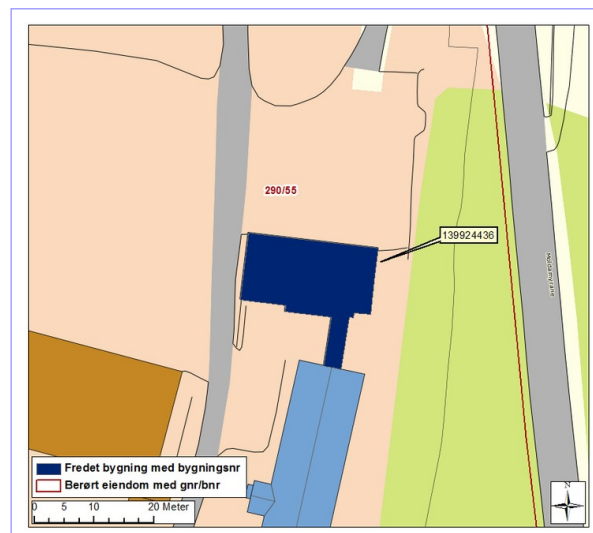
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart ekstysk stall fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige og eldre detaljer som dører, vinduer og dels veggkledning, samt overbygget teglforblendet inngangsrampe til stall/fjøs. Interiøret har i hovedsak bevart romstruktur og planløsning til tross for senere endringer. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

09 KJØKKEN-/MESSEBYGG

Bygningsnr:	139924436
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8246 Kompleks 2551

Fredning bygning

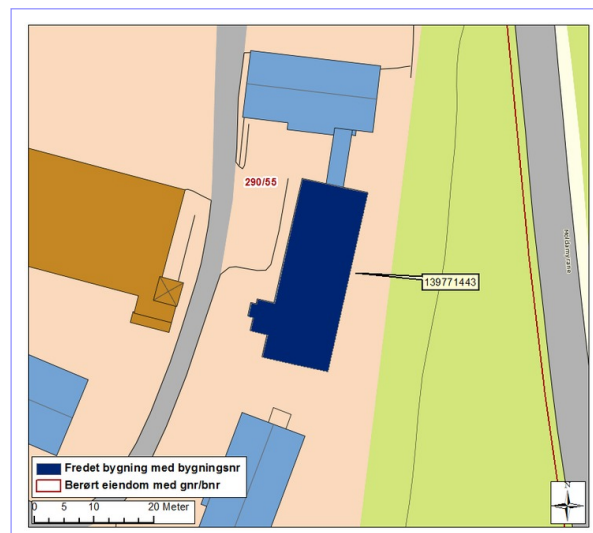
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart ekstysk kjøkken/messebygg fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige og eldre detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

10 MESSE

Bygningsnr:	139771443
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8245 Kompleks 2551

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiør. Interiørene som inngår i fredningen er lager, gang og oppvask. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfang interiør er markert på plantegning.

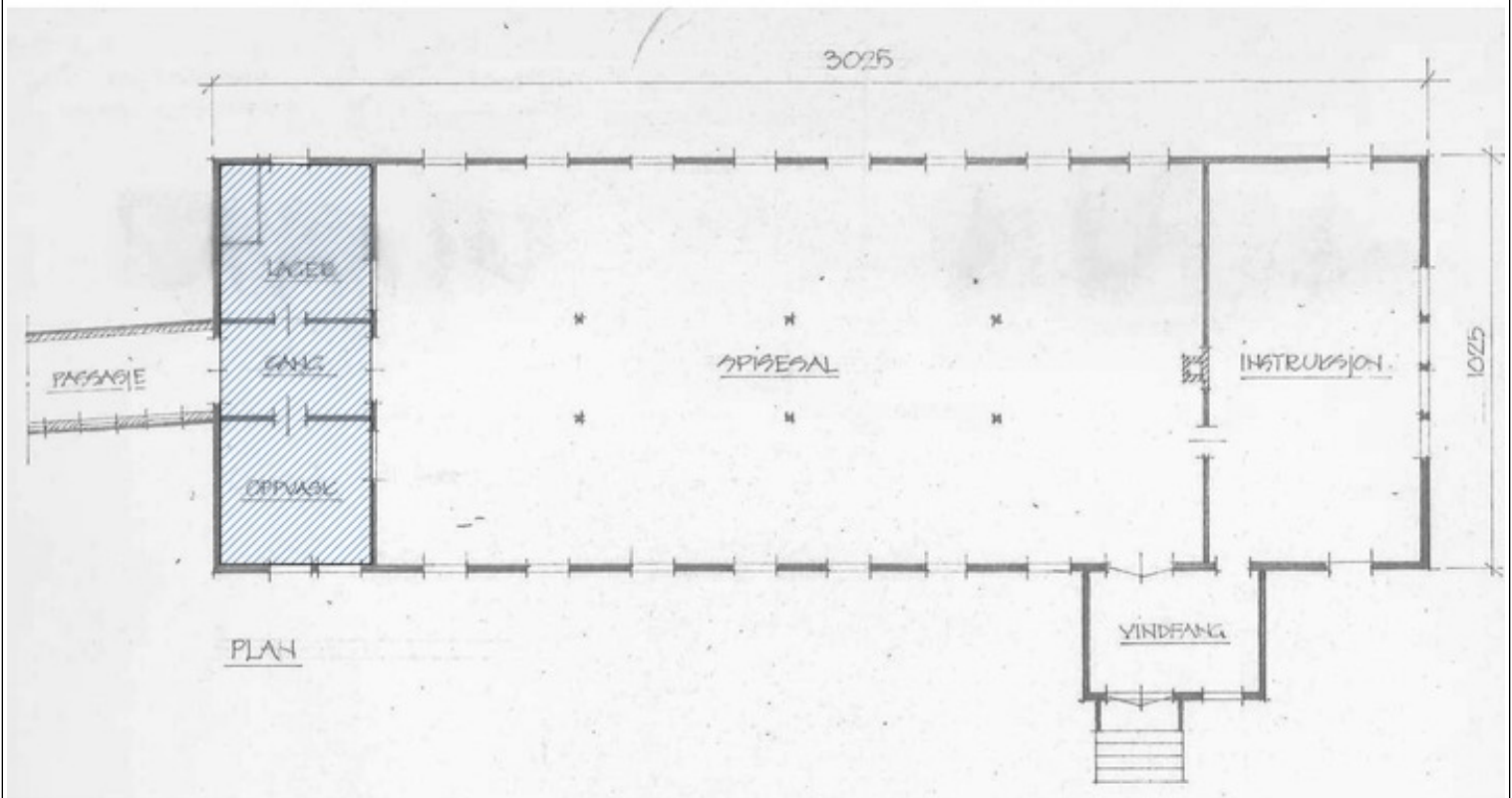
Formål: Formålet er å bevare bygningen som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart cellebrakke fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge, og som fra 1950-tallet er tatt i bruk som messe av Sivilforsvaret, samt å bevare bygningen som et vesentlig element i Espeland fangeleir.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Bygningen ble opprinnelig oppført som cellebrakke for kvinner, men ble ominnredet til messe for Sivilforsvaret etter krigen. Bygningen er eksteriør et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten godt bevart fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Arkitekt er SS-Untersturmführer Niebel, og det antas det er benyttet tyske typetegninger. Bygningens eksteriør har mange opprinnelige og eldre detaljer og med talende detaljer i utforming av bl.a. inngangspartiet. Interiørene fra 1950-tallet viser bruksendringen fra cellebrakke til messe. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

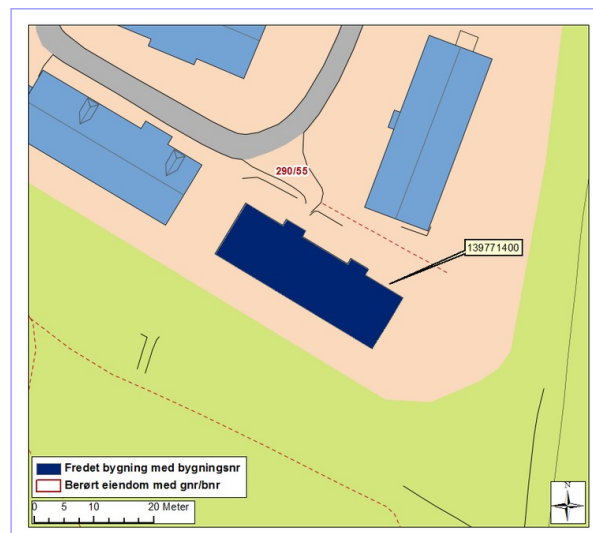
Plantegning 1. etasje, messe. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

11 BADEBRASSE

Bygningsnr:	139771400
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 8247 Kompleks 2551

Fredning bygning

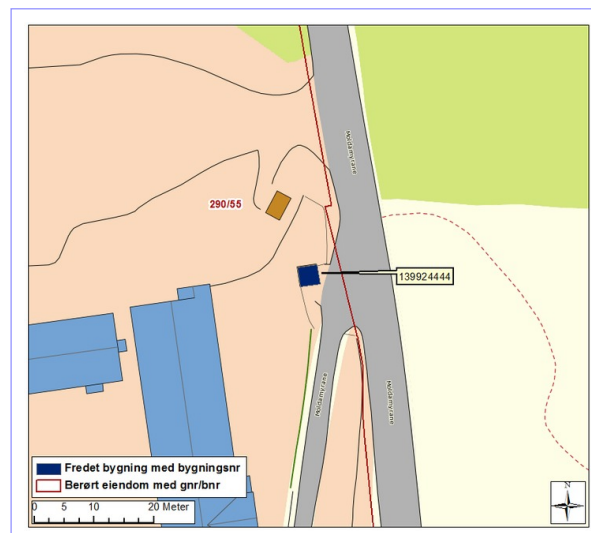
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet er å bevare den opprinnelige badebrakken som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på en godt bevart bygning fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge og som et vesentlig element i Espeland fangeleir.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen ble opprinnelig oppført som badebrakke. Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Arkitekt er SS-Untersturmfürer Niebel, og det antas det er benyttet tyske typetegninger. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming av bl.a. inngangspartiet. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

15 VAKTBU

Bygningsnr:	139924444
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903337 Kompleks 2551

Fredning bygning

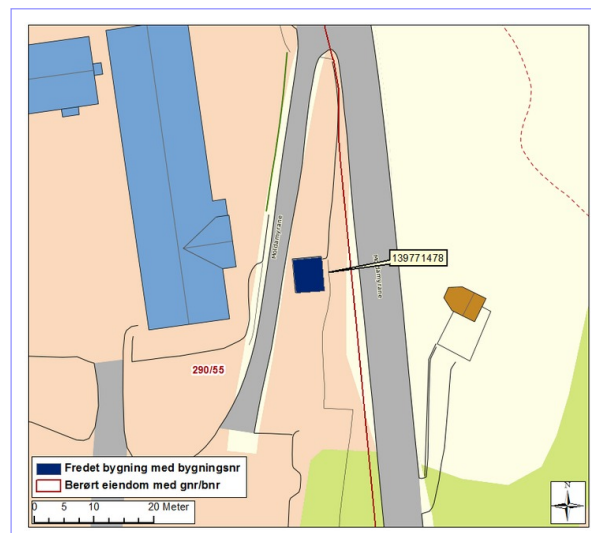
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare bygningen med høy kulturhistorisk og arkitektonisk verdi som eksempel på vaktbu fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Vaktbua er en karakteristisk bygning med en sentral funksjon i fangeleiren. Bygningen har høy grad av opprinnelighet i helhet og detaljer.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

16 NØDAGGREGAT

Bygningsnr:	139771478
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903338 Kompleks 2551

Fredning bygning

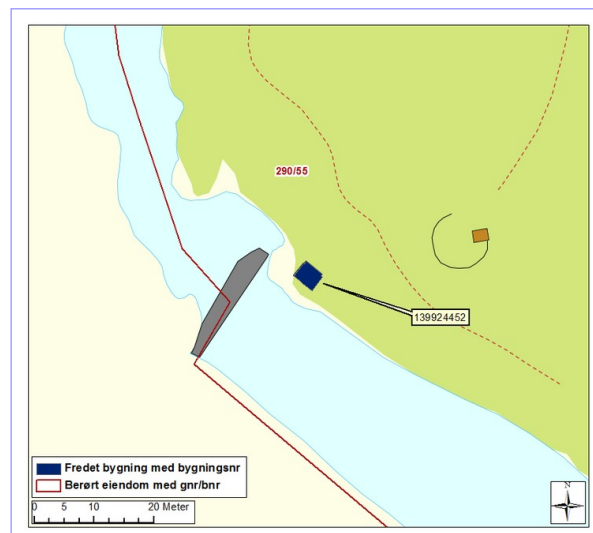
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som et godt bevart eksempel på bygg for teknisk infrastruktur (nødaggregat) fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er et typisk eksempel på tysk typebygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et sentralt element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Den ble bygget som nødstrømsaggregat til Espeland leir. Bygningens eksteriør er godt bevart med mange opprinnelige detaljer som dører, vinduer og med talende detaljer i utforming av bl.a. inngangspartiet. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

18 PUMPEHUS

Bygningsnr:	139924452
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903339 Kompleks 2551

Fredning bygning

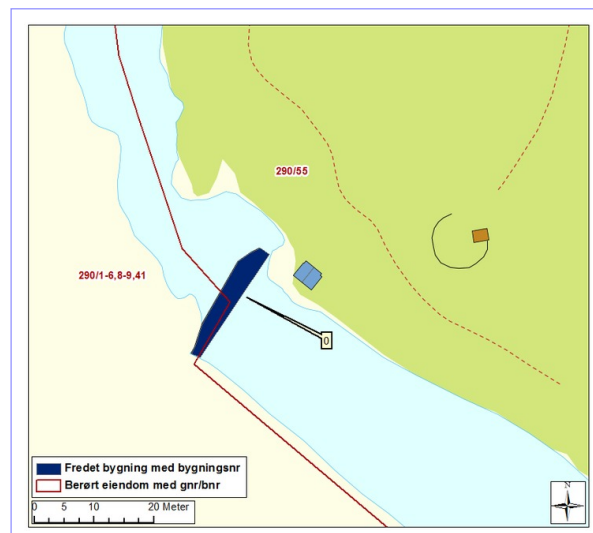
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som tekniske installasjoner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare bygningen som vesentlig element i Espeland fangeleir og som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på et godt bevart eksempel på bygg for teknisk infrastruktur (pumpehus) fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Pumpehuset hadde en viktig funksjon i vannforsyningen i leiren. Bygningen er et typisk eksempel på ekstysk teknisk bygg for leirformål og er etter måten svært godt bevart som det eneste gjenværende av denne typen fra okkupasjonsårene. Bygningen inngår som et vesentlig element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Bygningens eksteriør er opprinnelig med opprinnelige detaljer. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

DEMNING

Bygningsnr:	Se koord.
Gnr/bnr:	290/55,1-6,8-9,41
Oppført:	1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903402 Kompleks 2551

Fredning bygning

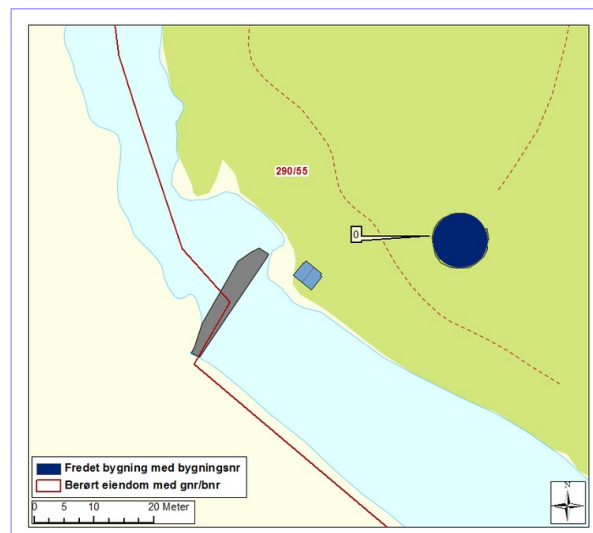
- Omfang:** Fredningen omfatter demningen og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, materialbruk, overflatebehandling og detaljer.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare demningen som et vesentlig eksempel på konstruksjon for teknisk infrastruktur fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge.
- Fredningen skal videre sikre demningens opprinnelige utforming som del av fangeleiren. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen med materialbruk og overflater skal opprettholdes.
- Begrunnelse:** Den noe over 20 meter lange demningen i betong ble oppført for å sikre vannforsyning til leiren. Demningen inngår som et vesentlig element i okkupasjonstidens fangeleir på Espeland. Demningen er opprinnelig med opprinnelige detaljer. Den har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

PUMPESTASJON VANNTANK

Bygningsnr:	Se koord.
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1943
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903403 Kompleks 2551

Fredning bygning

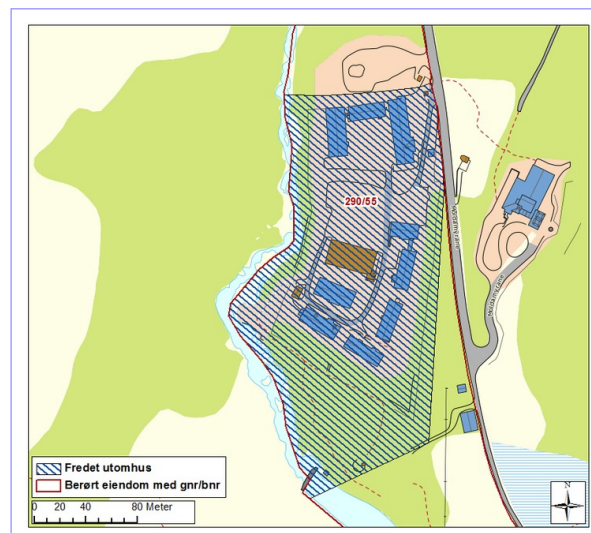
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som tekniske installasjoner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet er å bevare pumpestasjonen og vanntanken som vesentlig element i Espeland fangeleir og som arkitektur- og kulturhistorisk viktig eksempel på et godt bevart eksempel på bygg for teknisk infrastruktur fra okkupasjonsårenes fangeleirer i Norge.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Pumpebygget med vanntanken har hatt en viktig funksjon for vannforsyningen til Espeland leir. Bygningen inngår som et vesentlig element i okkupasjonstiden fangeleir på Espeland. Pumpebygg og vanntank er godt bevart og med opprinnelig eksteriør. Bygningen har stor historisk og symbolsk verdi lokalt, regionalt og på nasjonalt nivå.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 10 Fredete eiendommer i landsverneplanen for justissektoren

UTOMHUS 1

Bygningsnr:	
Gnr/bnr:	290/55
Oppført:	1942
AskeladdenID:	
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903540 Kompleks 2551

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter utomhusanleggenes arealer, terreng, strukturer som park, hage, gårdsrom og grøntområder, hovedelementer som veier, stier, dekker, belegg, vegetasjon og annen grønnstruktur samt konstruksjoner som gjerder, porter, murer og trapper med detaljer, materialbruk og overflater.

Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.

Formål: Formålet med fredning av utomhusarealer er å bevare leirområdet fra den tidligere fangeleiren fra okkupasjonsårene 1940-45 med utforming og strukturer, detaljer og overflater.

Begrunnelse: Leirområdet ligger i stigende terreng mot sør, avgrenset av elven i vest og veien i øst. Mot nord er leirområdet avgrenset av bruddsteinsmur mot en større planert oppstillingsplass, mot sør er leiren avgrenset av kratt og barskog med vegetasjonsgrense omlag i kanten av det tidligere gjerdet. Den opprinnelige inndelingen med en øvre og nedre leir er fortsatt godt synlig med terrassert terreng omlag i grensen mellom de opprinnelige leirområdene. Utstrakt bruk av bruddsteinsmurer i terrenget og rundt bygningene er karakteristisk for den tyske byggevirksomheten og er lett synlige og vesentlige elementer i leiren. Adkomstveier i leiren og til de enkelte bygningene er for en del opprinnelige.